

Rasa Januševičienė and Laura Juchnevič

Užsienio tifloginių publikacijų vertimai Lietuvos skaitytojams

Lietuvos aklųjų biblioteka (LAB) – valstybinės reikšmės biblioteka, skirta aprūpinti literatūra ir informacija sutrikusios regos žmones – akluosius ir silpnaregius, kurioje aprūpinimas neapsiriboja tik dokumentų išdavimu. Biblioteka yra vienintelė garsinių, elektroninių ir kitų skaitmeninių leidinių asmenims su regėjimo negalia leidėja Lietuvoje. Leidyba Brailio raštu taip pat užima svarbų vaidmenį aptarnaujant asmenis su regėjimo negalia – asmenims su regėjimo negalia Lietuvoje šio uždaro formato leidinius leidžia LAB ir kitos 4 spaustuvės. Taip pat bibliotekos išskirtinumas – tiflotyros (Gr. typhlos – aklas; tifloginis – susijęs su aklumo problema ir aklųjų veikla) skyrius, kuriame saugomas, kaupiamas, tvarkomas ir teikiamas skaitytojams specializuotas tifloginės literatūros fondas, kuris formuojamas iš įvairių šaltinių, o vienas iš būdų įgyvendinti LAB siekius, numatytus misijoje, - aktyviai dalyvauti žinių visuomenės kūrimo procesuose, tobulinti savo veiklą ir paslaugas, siekiant padėti negalia turintiems vartotojams mokytis ir tobulėti, dalyvauti kultūriniame gyvenime, pažinti Lietuvos nacionalinį ir pasaulio kultūros paveldą, - teikti vertimus iš užsienio kalbų besidomintiems akliesiems, su aklaisiais dirbančioms organizacijoms, įstaigoms, institucijoms, specialistams (tiflopsichologams, tiflopedagogams, leidėjams), įvairių specialybių dėstytojams ir studentams. Taigi, biblioteka labiau orientuojasi į tifloginių publikacijų vertimą, nors ir vertimas žodžiu, o ypač sinchroniškai, turi savo specifiką.

Poreikis versti iš užsienio kalbų asmenims su regėjimo negalia atsirado dėl kelių priežasčių: Lietuvos aklųjų biblioteka yra vienintelė tokio pobūdžio Lietuvoje, todėl naujos patirties ir medžiagos veiklos ir paslaugų tobulinimui buvo ieškoma analogiškose užsienio organizacijose, Lietuvoje gyvenantys žmonės su regėjimo negalia domėjosi pažangia užsienio reabilitacijos, integracijos, aplinkos pritaikymo, technologijų ir kt. patirtimi. Per LAB veiklos istoriją yra versta iš lenkų, rusų, anglų ir vokiečių kalbų.

Šiuo metu Lietuvos aklųjų biblioteka verčia iš užsienio (anglų ir vokiečių) kalbomis išleistų tifloginės tematikos periodinių leidinių, taip pat grožinę literatūrą iš anglų ir prancūzų kalbų. Apžvelgiant dabartinę situaciją pranešimo metu bus pristatomas 2011 m. liepos – rugsėjo mėnesiais atliktas tyrimas apie vertimų panaudą. Šis tyrimas taip pat padės pažvelgti į ateities perspektyvas ir poreikį versti tiflogines publikacijas Lietuvos skaitytojams bei atskleis, kokios gali būti šios veiklos alternatyvos.